

اورنبورغ اوچون

سنه لك بهاسی ۳ صوم « تین
یارم سنه لكی ۱ « ۵۰
اوج آیلمی ۱ «

چیت شهولرکه

سنه لك بهاسی ۴ صوم « تین
یارم سنه لكی ۲ «
اوج آیلمی ۱ « ۲۰
بر آیلمی ۰ « ۵۰

چیت مملکتلرکه

سنه لك بهاسی ۶ صوم « تین
یارم سنه لكی ۳ «
اوج آیلمی ۲۰ «

اورنبورغ ژورنال « دین
ومعیشت « تلفون نومر ۲۸۹

بره ملاب

۱۲ تین

دین و معیشت

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیع و صلوات و مساجد ینکر فیها اسم الله
کثیرا ولینصرن الله من ینصره ان الله لقوی عزیز

زمان تأسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه سنده

۳ نچی سنه

بیار لگان یازو
رنی اوزگار تورگه
داره اختیار لیدر.
باصامغان یازولر
کیروفایتار و لمانز.
مارقه سز خطلر
قبول ایدلمان.
آدرس الماشتر
رغه ۲ تین آلتور.
آدریسی آچق
یازولری اوتنوله
آدریسی مقاله لر
درج ایدلمان.

هفته ده بر مرتبه نشر اولنان دینی، فنی، ادبی و سیاسی ژورنالدر

شهر ایچی شا کردلرینه یلغه ۲ روبله ۵۰ تین چیت شهر شا کردلرینه یلغه ۳ روبله در.

مسئله

محترم محرر افندی!

اشبو سؤاللریمه معتبر (دین و معیشت) مجله سنک
جواب یازمه قیزی اوتندم.

بوری اویازی فزلیار وولصی صاندوغاچ قریه سی
کرام الدین صدر الدین اوغلی

انچی سؤال بر کهمسه دورت بالالی بر طول خا-
توننی نکاح لاب یور طقه کروپ مذکور بالالرنک بر
لرینه آشلق صاچوب تورسه بو آشلق بالالرنق بوله می
یوقسه صاچکان کشینکی بوله می؟ ۲ نچی سؤال بالالر
حد بلوغگه یتهمکان بولسه لرده انلرنک بر لرینه صاچکان
آشلقلرندن عشر چیقامی؟

اداره

انچی سؤالنک جوابی بالالرنک برینه صاچلگان

فهرست

مسئله

ترقیق الرأ

فقیرنک صدقه سی حقنده

فدییه حقنده

تحقیق البیان لاهل الایمان

رد الانقلابیون

تنقید یا که مقابله

شعر

تورلی خبرلر

خارجی خبرلر

اورنبورغ خبرلری

آشلق كمنكى بولسه شول ساچلكان آشلقدن اوسكان
آشلقده شول كشيكنى بوله در. اگر ساچوچى بالار
آشلقندن ساچكان بولسه بالار آشلقى بوله در. اگر
اوزينك آشلقن ساچكان بولسه اوسكانده اوز آشلقى
بوله در.

لكن بالارنك وصى لر ينك اذنندن بشقه بالار
يرينه آشلق ساچوچى كشى بالارنك ير لر ينى غصب
قىلغان بوله در. شونك ايچون اول كشيگه بالارنك ير
حقلر ينى بالارغه فايدهلى صورته بر مك واجيدر.
بونك تفصيلى بوسنه نك ۲۴ نچى نومير مجلده آچق
بيان ايدلمشدر. مراجعه ايدوله.

۲ نچى سوؤ النك جوابى عشر عشر نك وجوبنه عقل
وبلوغ شرط توگلدن. بناء عليه صيبلر حد بلوغكه يتماسه
لرده ير لر نندن چقان آشلقدن عشر بر مك واجب
بوله در. (ويجب «العشر» مع الدين وفى ارض صغير
ومجنون الخ) در المختار باب العشر. ج ۲ ص ۵۱
محترم محرر افندى اشهبو سوؤ المرگه جواب
ياز مقكر موجودر

۱ نچى سنة اولان مصافحه نه وشجه الصاق صفحه الكفى
بالكفى واقبال الوجه بالوجه كه بناء ايكى قول ايله
كور شمك مى ياكه ياكالارچه اسلام ممالكتنك بر قول
ايله كورشه لر ديو قول بير شمك لرى ده جائز مى هم
بر قول ايله كورشكانده نبينا صلى الله عليه وسلم نك
اذا صافحتم فخذوا الايهام بالايهام ديكان قول شريفينه
خلاف اولماي مى هم اسلام ممالكتنك بر قول ايله كور-
شوبار مى بولغانده كورشوچى كملر هم بر قول ايله
كورشكانده اقبال طابله مى.

۲ نچى نمازده اولنگى ركعتده قسقه سوره ايكنچى
ركعتده اوچ آية مقدارى اوزون بولغان سوره اوقو
مكروه مى دگلمى مثلا بعض صوفى لر نك اشراق
نمازنده اولنگى ركعتده سورة الشمس نى ايكنچى ده
سوره الليل نى اوتولرى يولنده اولب كراهة فرائض ده
عنه اوله مى فرائض ده اولسه منية نك (وتطويل الركعت

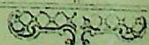
الثانية فى جميع الصلوات مكروه) ديگان نك مفهومى نچك
۳ نچى ياگما مسجد صالحانده ايسكى مسجدنى مدرسه
ايتو ياكه آغاچلار نندن كو پر ياصاؤ ياكه طاقته لار نندن
چنازه آغاچلارى يعنى ميتنى يوارغه هم كوتار رگه
قورال لر ياصاو جائز مى دگلمى هم ايسكى مسجد نك
بانينى من هيچ بر نرسه گه بير ميم ديسه اختيارى بارى
آيولى ده امام محمد ظريف محمودى.

۱ نچى سوؤ النك جوابى علمه كرامه حواله ايدلى.
لطفا جواب يازسه لر مجله صحيفه لرى آچقدر.

۲ نچى سوؤ النك جوابى ايكنچى ركعتنك اولقان
سوره نك اولكى ركعتده اولقان سوره دن اوچ ايت
ياخود دغى زياده رك اوزون بولوى مكروه در. اما
بو اوزونلق قيصقه لاق (اوزن وقيصقه) سوره لر گه
قاراب متفاوتدر. شولا يوق اوزونلق قيصقه لقنى فقهاء
كرامتك تقدير لر يده متفاوتدر. قسقه سوره لر ده اوچ
آيت ايله تقدير قيلسه لر ده بعض اوزون سوره لر ده
كلمات ايله ده تقدير قيلمشندر. فقط نافله نماز لر ده
مطلقا عدم كراهته قايل اولنلرده واردر. منيده
(وتطويل الركعة الثانية فى جميع الصلوة مكروه) عباره
سنى بز طابا آلهدق.

(واطالة الركعة الثانية على الاولى يكره) تنزيها
(اجماعا ان بثلاث آيات) ان تقاربت طولاً وقصراً والا
اعتبر الحروف والكلمات، واعتبر الحلقى فحش الطول
لا عدد الآيات واستثنى فى البحر ما وردت به السنة
واستظهر فى النفل عدم الكراهة مطلقاً (در المختار فى
فصل ويجهر بهامش الر دالمختار. ج ۱ صحيفه ۳۸
بحر نك استظهارينه كوره اشراق نمازنده اولكى
ركعتده والشمس ايكنچى ركعتده والليل اوقيماقده
باس بولسه كرك ديب الكيمز.

۳ نچى سوؤ النك جوابى خراب بولغان مسجد حقنده
امام ابييوسف و امام محمد رحمهما الله حضرة ثلثى قاشلار نك
اختلاف واردر. امام محمد كه بناء واقف معلوم بولغانك، خراب
بولغان مسجد، واقفك ياخود وار ثينك ملىكنه قايتهدر. بنا

عليه آنلر مسجدنك اسكى اغاچلر ينى. اوزلرينك فايه لر ينه صرف ايتسه لرده، صاتسه لرده، ياخود ياگى مسجد كه بير سه لرده وياخود كوپر، مدرسه، جنازه باصاتسه لرده اختيار ليدر لر.

اما وافي معلوم بولغانك قاضى بولغان كشى، اسكى مسجدنك آغاچلر ينى ياگى مسجد كه صرف ايتدره آلدن. لکن مدرسه گه ياخود كوپر كه ياخود بشقه تورلي خيرات يرلينه صرف ايتدره آلويته امام محمد قولينه بناء روايت فقيا كوره آلدق.

ايندى امام ابييوسف حضر تلرينه بنا مسجد، الى قيام الساعة مسجد در هيچ بر وقت ميراث بولميدر اول مسجدنك اغاچلر ينى و بشقه چه اوزينه متعلق ماللرينى، ايكنچى مسجد كه كوچرو اصلا و قطعاً جائز توگلدن. فتواده امام ابييوسف قولينه در.

(و لم يذكر المصنف حكم المسجد بعد خرابه وقد اختلف فيه الشيوخ. فقال محمد اذا خرب وليس له ما يعمر به وقد استغنى الناس عنه لبناء مسجد اخر او اخرب القرية اولم يخرّب لکن خربت القرية بنقل اهليها واستغنىوا عنه فانه يعود الى ملك الوافى او ورثته. وقال ابو يوسف هو مسجد ابدى الى قيام الساعة لا يعود هيز اثنا ولا يجوز نقله ونقل ماله الى مسجد آخر سواء كانوا يصلون فيه أولا وهو القنوي كذا فى الحاوى القدسي وفى المجتبى واكثر المشايخ على قول ابييوسف ورجح فى فتح القدير قول ابييوسف بانه الاوجه)

البحر الرايق فصل و من بنى مسجدا الخ ج ۵ صحيفه ۲۷۱
بو عبارة امام ابييوسف ايله امام محمد ار اسنده اولان اختلافى حاكيدر. اما يوقاروده امام محمد كه بنا ياز بولغان تفصيل ار ايجون روايت شودر. (ولو خرب احد المسجدين فى قرية واحدة فللقاضى صرف خشبه الى عمارة المسجد الاخر اذا لم يعلم بانيه ولا وارثه وان علم يصرفها هو بنفسه قلت انشاء).

البحر الرايق ج ۵ صحيفه ۲۷۴ نقلا عن القنية.
زقوله قلت انشاء. هو من كلام القنية وفائدته انه

اذا عاد ملك بانيه او وارثه لا يلزم ان يصرفه بل انشاء صرفه وانشاء ابقاه. وهذا بناء على قول محمد اما على قول ابييوسف فقد تقدم انه لا يجوز نقله ولا نقل ماله الى آخر. وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وذريته وسلم تسليماً آمين.

منحة الخالق على البحر الرايق ج ۵ صحيفه ۲۷۴

ترقيق الرأ

محترم محرر افندى اوشبو توبانده مذکور عباره ده اولان شبهه مزنى معيشتمه درج ايدوب دفع ايلان- مکنزنى زياده توبانچيلىك ايلان اوتنه مز.

شمس الدين محمد بن محمد الجزرى قدس الله سره السرى مقدمه جزرية ده ذكر ايدو در (ورق الرأ اذا ما كسرت ه كذا ك بعد الكسر حيث سكنت ه ان لم تكن من قبل حرف استعلا ه واكنت الكسرة ليست اصلا ه) اوشبو عبارتن بزنك فيم قاصر مزغه بنا فيم لشمش شى شولدر ما قبل كسره لى بولغان راساكنه نى ترقيق قيلنور اكرده اول رأ حرف استعلا دن قبل بولسه ياكه رانك ما قبلنده كى كسره عارضى بولسه چونكه رانك ليست باصلى بولمقى عارضى بولو دن عبارة بولسه كيرك بس بو عبارة كه بنا الذى ارتضى ام ارتابوا او خاشلى لارده رانى ترقيق قيلنسه كيرك رانك ما قبلنده كى كسره عارضى بولغانلى اوچون و حالانكه ما قبل كسره لى بولغان رأ ساكنه نى ترقيق قيلنو مشروط ايدى رانك صونكده حرف استعلا بو اماسلق ايلان هم ماقبل ده كى كسره نك عارضى بو اماسلق ايلان على مافى شروح المقدمة الجزرية بو عبارة نى مقصود نى افاده قيلور روشده مطالعه قيلو نچوك بولور ايكن.

يكا شاشى ده امام ملا عبدالولى بن ملا سميع الله

اداره

بو عباره كه شيخ الاسلام زكريا الانصارى حضر تلرى

رين لقوله صلى الله عليه وسلم ليس العنى عن كثرة العرض انما العنى غنى النفس والا لا يستحب له ان يتصدق بجميع ما به ويترك نفسه وعياله في الشدة وانما ختم الكلام بقوله وابدأء بمن تعول عن ابى هريرة قال يا رسول الله اى الصدقة افضل قال جهد المقل وابدأء بمن تعول واصل ما ذكره ان تصدق الفقير الغنى القلب ولو كان قليلا افضل من تصدق الغنى بكثرة المال ولو كان كثيرا فهو من ادلة افضلية الفقير الصابر على الغنى الشاكر وان عبادة الاول مع قلتها افضل من الثانى مع كثرتها فكيف بتساويهما مركات جلد ثانى صحيفه ٤٨٦

بو سوزلرده يوقارغى حديث شريفى تقويه ايدى در
عبدالله المعاذى

اداره .

بو سوزلرگه بناء يا (من جا بالحسنة فله عشر امثا لها) آيت كريمه سنى تاويل ياخود نص قطعيكه مخا - لغتى ايچون شارح حفى جنابلر ينك حديث شريفكه بويله معنا ويرمكى تنقيد لازمدر . مركات عباره سيده شونى موعيددر . حفى جنابلر ينك (اى ثواب التصدق بدرهم اكثر) عباره سنده گى (اكثر) لفظى اورننه مركاته كى كى (افضل) ديكان بولسه ايدى آية كر يمه گه مجامع اولديغى كى مرقاة عباره سينده موافق بولور ايدى . يوقسه مائة الفنك بردن اكثر ايديكى بدىياتدن اولديغى كى مائة الفنك جزاسى اولغان ملىونك، برنك جزاسى بولغان اونغه قاراغانده اكثر ايديكى ده اجلى بدىياتدندر .

اما برنك مائة الفدن (افضل) اولمقى ممكندر . فقط ٢٦ نچى نوميرده گى سوالگه فقيرنكى افضل ديب جواب برمك تيوشسز كورنه در . چونكه مذكور نو- ميرده صور اغان كشى « قايوسينك ثوابى كوب » ديب صور ايدر . « قايوسينك صدقه سى افضلدر » ديب صور ايدر .

مقدمة جزيره كه شرحنده شول طريقه شرح وير مشدر «(كذلك) ترفيق الرأ الواقعة (بعد الكسر حيث سكنت ان لم تكن) واقعة (من قبل حرف استعلا او) ما (كانت السكره ليست اصلا) يعنى وكانت السكره قبلها لازمة نحو «فرعون» ملا على القارى حضر تلريك بو توجيىنى معقول كوروب مقدمه مذكور شرحنده ذكر ايتهمشدر . مراجعت بيوريله . خلاصه او كانت ديكانك او حرفى صونكنده برده ما نافية تقدير فيلننسه بو عبارتنى مقصودنى افاده قياور روشده مطالعه قيلمقى بيك سئل اولدر .

فقيرنك صدقه سى حقنده

سبق در هم مائة الف درهم رجله در همان احد احد هما فتصدق به ورجل له مال كثير فاخذ من عرضه ما - ثة الف فتصدق بها . جامع الصغير . اى ثواب التصدق بدرهم اكثر من ثواب التصدق بمائة الف درهم قالوا كيف ذلك يا رسول الله فبين وجهه بقوله صلى الله عليه وسلم رجل اخ اى لانه لما علم انه يكفى در هم لمؤنة هذا اليوم وليلته وتصدق بالثانى صار متوكلا عليه تعالى فى الغد بخلاف ماله كثير وتصدق ببعضه فا نه عنده وثوق بباقيه بخلاف ذلك فوثوقه به تعالى شا - رح حفى

محترم اداره ديدكنچه هر كم صدقه ويرسه برگه اون موعود ايدكى شبهه سزدر فقط بو حديث شريف وشارح نك بيانندن توگل اعتبارى ايلان فقيرنك صد- قه سينك افضل ايدكى فهلمنه در . قال رسول الله صلى الله عليه وسلم خير الصدقة ما كان من ظهر غنى وابدأء بمن تعول رواه البخارى و تنكير غنى ليفيدان لابسد للمتصدق غنى ما اما غنى النفس وهو الاستغناء عما بذل بسخاوة النفس ثقة بالله كما كان لابي بكر رضى الله عنه واما غنى المال الحاصل فى يده والاول افضل اليسا

فدیہ حقندہ

کتاب فقیہانہ کتاب الزکاتہ ولا الی من بین ہما و
 لاد شرحہ (لان منافع الاملاک متصلہ بینہم فلا یتحقق
 التملیک الکامل وکذا لا یدفع الیہم صدقۃ فطرہ وکفار
 تہ وعشرہ بخلاف خمس الرکاز یجوز دفعہ لہم لاند
 لا یشترط فیہ الا الفقر دیلمشدر) ابن عابدینک ایسد
 وکذا کل صدقۃ واجبۃ اولہرق ثابتدر. فدیہک بعضی
 تطوع اولہماقی محتمل او اسہدہ بعض وقت مکلفک عجز-
 یدہ نادر اولمقدن فدیہک واجب اولانیدہ واردر.
 بناء علیہ فدیہ اولادقہ جائز اولماسہ کرک جائز
 اولسد فقہاً کرام خمس رکازی بیان وقتندہ بیان
 بہورر ایدیلر. فقط شرنبلا لینیک مراتی الفلاح شرح
 نور الايضاح دہ باب الصوم فصل العوارضک (ویجوز
 فی الفدیۃ الاباحۃ فی الطعام اکلان مشبعتان لیوم
 کما یجوز التملیک بخلاف صدقۃ الفطر فاند لابد فیہا
 من التملیک کالزکاة اعلم ان ما شرع بلفظ الا طعام
 او الطعام یجوز فیہ التملیک والا باحۃ وما شرع
 بلفظ الایتاء او الاداء یشترط فیہ التملیک) دیکان عبارہ
 سنہ ویوقاریک بولمش فلا یتحقق التملیک الکامل
 عبارہ سنہ بناء اولادقہ فدیہنی تملیک ایدلمی اباحۃ
 ایدلسہ جوازی فہملنددر. فدیہ حقنک اصل (وعلی الذ
 ین یطیقونہ فدیۃ طعام مسکین) آیۃ کریمہسی اولد
 قندن طعام لنظی ایلہ مشروعد تملیک جائز اولد
 یغی کہی اباحتدہ جائزدر. عبداللہ المعادی
 ادارہ.

بو مقالہ ٣٦ نچی نومیر مجلدہ مندرج امام شیخ اللہ
 حضرت تلمرینک استفتاسنہ جواب مقامندہ یازلغان بو-
 اسہ کرک.

تحقیق البیان لاهل الایمان

ادبیات نک ٤ نچی صحیفہ سندہ " بز قرانی بالکثر

ثواب ایچون بوش وقتلردہ تلاوت اولنور واحادیثی
 مورثیکلرہ وعط اثناسنک ترغیب یا ترہیب ایچون ذکر
 اولنور اقوال موضوعدہن عبارتدر دیر ایدک " دیر
 خیر افندی بز طلبہ زمانہزدہ وهر وقتدہ قرانی
 تلاوتدہن مقصود آیات قرانیہی تدبر، معانیسون
 تفکر. او امری نونمق ونواھیدن اجتناب ایلہ بر-
 گد ثوابی دہ بولوی امیدندہ مز. واحادیثی دہ قرآندہ
 منکور اولمیان یا کہ ذکر ایدیلبدہ استخراج رسول
 خدادہن باشقہ میسر اولمہین حکم لری بیلوب عمل
 قیلدق مقصودیلہ اولقہ تورغان الفاظ مبارکہدہن عبارت
 دیب بیلمہ کدہمز.

بن شور اسینہ تعجب ایدہرم کہ ادبیات مؤلفی ہزم
 رسول اکرم ونبی محترم افندمز حضرتی عصرندن
 شو وقتدہ قدر کلیب کچدن، یوز بنکلمرچہ آثار اسلا
 میہ فالدرہن نچہ بنک علماً عظامی چہلہ صایوب غایت
 مکمل صورتدہ تالیف اولندش آثار اسلامیہی ابو
 العلاء المعری نک (اللزومیاتی) تابدم دیور. بیچارہ
 موسی افندی مصرہ قدری واروب، فقط اللزومیات
 تاب قایتمش. ایکان اثنای سفرندہ کوزینہ باشقہ زر
 سہ کور ناماش. الحاصل مصرہ سفر بوشقہ کیتمش.

آیانچ حال!

(ساب الموتی کالمشرف علی الیلکة)

ادبیات مولفی شو حدیثی بیخشی ملاحظہ فیلسہ
 ہزم اسلامیت نامنہ عمر لرون صرف ایدوب شریعت
 غرای محمدیدنک تر قیسیندہ خدمت ایدوب فوت ایتمش
 علماً اسلامی افادہسی اولمہین کتابلری تالیف ایدوب
 باشقہ لری تضلیل ایندیلر دیو سب ایتودن احترام
 ایدہر ایدی.

ادبیات مولفی اهل اسلامی بر طاوالم فصائلر گمرا.
 صوفیوار جاہل فقیہلر تحت تہدیدتدہ انوار عقلدہن
 بی بہرہ اولوب فالدیلر. حاصل معری نک (اللزومیات)
 ندہن باشقہ، اهل اسلام هلاک اولدی، لکن بن

معری نك ادبیاتون ترجمه ایدہ بیلن ذات یوق گمان ایدہر . بن تکرار ایدہرم موسی افندی نك علمنه مقرریم ، لکن علم اضافیندہن اولدیغی ایچون عامنی موسی افندیگه گنه منحصرده دگل دیورم ، معری نك کم ایدکون بیلر ایچون آنک هر بیتن ترجمه ایدوگه لزوم کوریلما یور . بنده معری نك دیننه و شأننه طوقنما اینچه کندی آغزندن صادر اولان بر قاچ ایباتی ترجمه ایدوب اهل اسلامه عرض ایله اکتفا ایدہرم ، اهل اسلامه شو ایبات نك ترجمه سون اوقوب کورسندہ استهسه نچوک حکم ایتسون .

آز جمله معری دیمش:

«کل الذی تحکون عن مولاکم . کذب اناکم عن یهود یحبر» یعنی خدا گز طرفندن حکایت ایتدیکن شئی لر نك کلسی سزه یهودلر طرفندن وضع اید . یامش اکاذیبندن عبارتدر دیمکدر .

شبهه یوق کل دین مراد جموعدر ، اویله ایسه خدا طرفندن حکایت ایدیلن قران نچوک اولدی ؟ معری نك شو بیتمی قرآنه انکار دگلنده نه در ؟ هم شو بیتمی ایله معری (اذا تتلی علیه آیاتنا قال اسطیر الاولین) آیه شریفه سنه مصداق اولما . مشی .

شو سوال لره اهل انصاف جوابه البته: اولدی ، اولدی دیهچه کلری شبهه سزدر .

معری دیمش:

«اذا رفعوا کلامهم بهدوح . فلفظی فی مواطنه رسیس وماحمدی لآدم او بنیه . واشهد ان کلهم خسیس» یعنی ابنای بشری مدح ایدوچیلر کلام لرون نه قدر رفع ایتسه لرده ، بنم رمیم اوزینک مقامنده ثابتدر . آدمی وبالالارینی بن ماقتی آلیم ، بن شهادة ایلر مکه جموع من حیث لایشد عنها آدم بالالاری بیک قبیجدر . لکن بن گمان ایلرم ، روی ارضه شر فاً و غرباً هر علمایه شبهه سز معلومدر او جناب واجب الوجود رب العالمین حضرتی ابنای بشرندن

گنه شو اللزومیاتی مطالعه ایدو سایه سنده هلاک اولودن خلاص اولدم و اهل اسلامه ده اللزومیاتی مطالعه ایدونی توصیه ایدهم دیمک استر . لکن بن شو سوزاری سویله بن آدمی هک دیه جزما حکم ایدہرم . شو دعوی مه دلیل اوله . رق رسول اکرمه نك (اذا سمعتم الرجل یقول هلاک الناس فهو اهلکمهم) «مسام» دیگان حدیث شریفون کتوره بیلرم . شبهه یوق اهل انصافه شو مبارک حدیثی ملاحظه کفایت ایدر . کندی حالی ایله ، مشغول اولور ، باشقه لری هلاک اولمشلر ظننده بولنه مز ، عقل خصوصه ده معری بیک افراطقه کیمشدر حتی عقای هر حقیقتی بلا واسطه کوستره ننبی دیمشدر . بنده اعتراف ایدہرمگه ، ابنای بشر ایچون عقل دهن قدرلی هیچ شیء بولنه ماز . زیره حق سبحا نه و تقدس دقیق اولان مسائلده قران کریمده تکرار (یا اولو الالباب) دیو عقل اصحابینه خطاب ایتمشدر ، هم رسول محترمده (افلح من رزق کبا) دیو بیو رمشدر . یعنی عقل ایله مرزوق اولان کمسه لر فلاح بولدیلر دیمشدر . عقل لاشک سعاده دنیاویه ایچون وسیله اولان ، خدا حضرتی نك بیک زور نعمتی در . شو یله ایسه ده عبادت و اعتقاد مسئله لری خصوصه عقلغه موافقت و متابعت شرط دگلندر .

عکسی حالنده خدا حضرتی نك (وما آتیکم الرسول فخذوه) دیگان کلام شریفی بلاغت خار جمنده اولمقی لازم کلیور ، اگر معری نك زعم فاسدنچه هر اشد عقلغه غنه متابعت شرط اولسه ایدی خدای بلا . غت ایچون وما آتیکم الرسول فتدبروا اثم خذوه اور دوه کبی بر شی ذکر ایدہر ایدی لکن خدای اویله دیمه مش یعنی مسائل عبادات و معتقداتی عقلغه صالح اوچار گه فوشما مشدر .

ادبیات موافی معری نك افکار علمیه سینه آل اوزا دمامشدر دیو ردیه یازان علمایه او فکه ایدہر ، یعنی ردیه یازوچی افندیلر بیننده عموما عالم اسلامیتده

نه قدر پيغمبري آيات قرآنيه ايله مدح ايتمشدر .
 اما معري نك نفس شيطانيه سي غالب كليب انبيا كرا
 مي مدح ايدوگه لياقتسز تابمشدر . باقنك مغري نك
 شو مذكور بيتي قرآنه انكار دگلمه؟ سبب انبيا
 دگلمه؟

اما موسي بيگييف شو مذكور بيتلري ترجمهده
 معري نك كندی سويلهميهن الفاظي تقدير ايدوب عا-
 لمه معصوميتن ار ائديه چالشمشدر . حاصل بيتلري
 بوزوب ترجمه ايتمشدر . روي ارضك بيتلري آنكلا
 يان كشي يوق ديب گمان ايتري؟ يا كه معري نك
 بيتارون ترجمه ايدور ايچون هر كم كندی مصره
 واروب اللزومياتي طوپلاب قابترغه كيرهك ديو ظن
 ايدورمي؟ بيله مم .

ادبيات موعلفي هر كس دهن زياده او بيوك اما
 ملري او عالم اسلاميت استاذاريني او ترفيات
 رهبرلريني او عدالت مؤسساريني بن احترام ايلرم،
 بن او بيوك اماملري مدح ايلرم دير .

بن دوشينه مم شريعت غراي محمديه نك او دين
 ميين نك ترفياتينه ايلا ونهارا اجتهادلرين صرف قيلب،
 احكام عباداتي ومعاملاتي بيان و عيان ايدوب بزم
 محتاج اليه من اولان نچه ونچه كتابلر تأليف ايدوب
 كچن علماً عظامي باشقه لري تضليل ايتديلر وانوار
 عقلدهن بيبيره ايدوب قاللرديلر " ديو سب فلغاچ
 " احترام ايدورم " ديهك نه ديهك در ؟

موسى بيگييف افندي كليتلى صورته بالا ار-
 مزي روس مكاتبلرينه آروپا كليهارينه ويرمك
 لازمدر ديهش . بئك بو خصوصه شو انه قدر مو
 سى افندي ايله بر اعتقادده ايدم ، لکن شو صوگ
 سنه لرده آروپا كليهارنده تحصيل ايدهن طلبه نك
 حالنه نظر بنى شو اعتقاددهن رجوعگه مجبور ايتدى .
 چونكه آروپا كليهارنده تحصيل ايدهن طلبه ، حتى اشكو-
 لده گيمنازيدهه وير ايكي سنه دار الفنون ايشگي
 توبنك اسنهب يورگان يا كه گيمنازيدهه و دار الفنون

لر نك استورژ (فراش) ويا بواب (اشويتسار) لر
 ندهن او قوب بورگان تاتار مالاييلريده « بز ايندى
 آبراز اژنوي بولدى اول دين ديگان نريسه نادان
 خلق ايچونگنه وضع ايديلمش (روزه) آچ تورو
 هر وقت كوب آشاب معده بوزيلماسون ايچونگنه
 بز بلايده وقتليغنه آشهز ، نماز ايسه آش سگدر و
 ايچون بولغان گيمناستيگه گنه بز آشنى يوروبده
 سگدره مز بز هر اشنى عقلغه صالحب قاريمز " ديو
 لاف اوروب يورودهن باشقه كنديلرينه و ملتبه بر
 فائدهلى اش كوستره آلهاديلر ديسه مبالغه اولمز
 ظن ايدورم . ادبيات مولفى شو آدملري منته خد-
 مت ايتديلر ديسه كم لر ايديكن كوسترسن بقالم !
 امام ميرزا عبدالله بن ملا صاحب الدين
 لطيفى
 آخرى وار .

رد الاتقلا بيون

(وغايقه بغيته سلب الايمان) من الانسان بالله
 تعالى او برسله او بشىء مما ورد عنهم من اليقينيات
 ولو بالتشكيك فيه ايتساوى الانسان معه فى رتبة
 الكفر التى هو فيها ورتبة الشكوك والترددات فيما
 هو عين الحق المبين . (حقيقه)

فقير البتة شيطان عليه المنة ده بوش بوشنه شول
 قدر مشقت چيكمى . مقصودى مؤمن بندهنى ايمانندن
 محروم ايتو . يا بتونلان يا امور اعتقاديهلر مزده شك
 كيترو . مثلاً حشر امور ارنده شك كى عذاب قبرلر
 حقنده شك كى احوال آخرته شك كى . البتة سوزن
 قبول ايتكان كشيگا شول موجب كفر بولغان نرسدلرني
 يوكلاتوب مقصودن حاصل ايتنه چك . همك شياطين انس
 ده كندلرني نك بوزق بولغان قصدلر بين مسلكلرين
 قبول ايتكانلر گما التزام فيلوب كندلرني كى خراب
 ايتنه چك لر . منه شونك ايچون بيك نقي فارارغه كيرهك

ديه بوقارودن بيرلو تکرار تکرار ايتنه کيله مز .
 (قال الامام قاضيخان) رحمه الله تعالى (في فتواه
 قالوا) اي العلماء (ليس زماننا هذا زمان اجتناب
 الشبهات) اي التباعد عنها لعدم امکان ذلك (وانما الوا
 جب على المسلم ان يتقى) اي يجتنب الحرام (المعا
 ين) اي الذي يعاينه ويتحقق انه حرام (وكذا قال)
 مثل هذا (صاحب الهداية في التجنيس) ونقله قاضيخان
 في الاشباه والنظائر من كتاب الحضر والاباحة (وزمان
 نوها) اي زمان قاضيخان وصاحب الهداية ره (قبل
 ستمائة) سنة من الهجرة النبوية (وقد بلغ التاريخ
 اليوم) اي في زمان المصنف لهذا الكتاب ره (تسعمائة
 وثمانون) سنة من الهجرة وبلغ التاريخ اليوم الى الف
 وثلاث وتسعين سنة من الهجرة على احد (ان الفساد)
 في الاحوال ظاهراً وباطناً (والتغيير) في طباع الناس
 وعاداتهم السيئة واخلاقهم الذميمة (يزيد ان دائماً بز
 يادة الزمان لبعده عن عهد النبوة) المحمدية. اخرج الا
 سبوطي في الجامع الصغير برمز الترميذي عن انس
 رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه م (ما من
 عام الا والذي بعده شر منه حتى تافوا ربكم) وبرز
 الطبراني عن ابي الدرداء رضى الله تعالى عنه قال قال
 رسول الله صلى الله عليه م (ما من عام الا ينقص الخير
 فيه ويزيد الشر) (فالورع والتقوى في زماننا هذا في
 حفظ القلب واللسان وسائر بقية الاعضاء) من الآفات
 المتقدم ذكرها. (حديقه)
 اولدده ايتدك . اگر زمان حاضر مزده شبيهه
 دنده اجتناب قيلابيق ديه باشلاساق آشار اچار بيار
 نرسه تابا آلمى عاجز بولورمز. بز اگرده مولى
 سبحانه وتعالى حرام ايتکان يا مکروه تحریمی ايتکان
 نرسه لردن صافلاناساق کامل مسلمان بولمق لقمز
 مأمول. خداجل شأنه قلب لرمزه نور ايماننى ثابت
 قيلسون. فردش لريم زنهار هر ايکى طرفنده افراط
 دن صافلانايق! ذاتا بز خدا تعالى فرض وواجب ايتکان
 نرسه لره «مضى ما مضى ليس عليه القضاء» ديگان مقال

موجبى نماز لرمزى روزه لرمزى: قالديده بتدى الله
 عفو قيلسون ديب برده قضا قيلمى نوافل برله شغل
 لنساک مولى تعالى فاشنده برده مقبول بولماس. مثلاً
 بر آدم نك ايكنجى بر آدمگا نه قدر در بيره چاکی بار
 شول بير اچاکن نگی آلاچاغى بار كشى صورى ذاتا
 وفتمى ده يتکان بلکهده اوزغان. ليکن بورچلى كشى
 بورچنى بيرسى. ليکن کندسى سکا ۵-۱۰ تين نفل صد
 فه بيره. بونى مصاحبت ومعقول کوروب آنک بيرگان
 نفل صدقه سن قبول ايتوب آلاک کيله مى؟ همده بو
 کشيگا؛ کاشكى بيره چککنى بير ساکچى ديهامسنى؟
 بونى بيک ايتهمز هر کم فاشنک بيک معلوم اش. شونک
 کبک مولى سبحانه وتعالى بيش وقت نمازنى بز نك
 اوستمزه فرض ايتکان اگر قضاغه قالدرساق صوگره
 قضا سن فرض ايتکان. ليکن قضاغه قالدرمز بلا عذر
 بولسه بيک الوغ گناه بولسه ده مولى سبحانه وتعالى
 اگر بنده اخلاصى ايله توبه قيلوب خدا تعالى گا
 استغفار قيلسه مولى تعالى بونک قضاغه قالدروى نك
 گناه سن عفو ايتونى وعده قيلغان. ليکن قالغان نما
 زين قضا قيلسه والا ايکى توراي گناه ايچون مولى
 تعالى جهنم اوطنى بران عذاب قيله چاق. برسى قضا
 غه قالدرو گناهسى ايكنجى سى قضا قيلمى قالدرو
 گناهسى. منه مؤمن بنده گه بونى اعتقاد قيلوب نماز
 اورنينه کندسى صحت وسلامت زماننده بر نرسه ده
 قائم مقام بولمى ديه بلهک هم قيلمق فرض. خير
 بعد الوفات، اگر قالغان فرايض لرى بولسه بونکا
 قضا سينه وقت قالما دقندن فدينى انشاء الله اجزا ديه
 امام محمد رحمه الله تعالى ديهش. ليکن بو امام
 محمد نك بو سوزى مواقيت خهسه نى عذر برله يا
 غايت فقير يا ضعيف لک برله قالدروب کندسى نما
 زى نك قالويندغايت خدا دن قورقوب اسف ايتسه
 يوق اگر نمازنى بر نرسه اورنينده کورمى برده
 اعتبارنه آلمى مساهله قيلوب قالدرسه بونکا فديه
 يوق. چونکه بو آدم نماز نك فرضيتون انکار قيلدى

يا ايسه استخفافى قيلدى بونك برله كافر بوله در. العياد بالله شونك ايچون بز كند اولچاومزى بيلوب عبادتده امور دنياده افراطده تفریطده قيلمى كنده زى مولى سبحانه وتعالى هم رسول خدانك تنبيهسنه موافق صورتده آلوب بارومز برنچى تد بير ايدكن شايد بيلورسز. بيك قاطى چابغان آط ده تيز حالى بتوب صرنكره آطلاب باررغده افتدا رى قالهغان كى بيك اوزه امور عبادتد. كندسينه آغراق و دنياسنه طارلق كيتورسالك احتمالكه اشنى عكسينه آلسدرومز. رسول الله صلى الله عم (خدوا من العمل ما تطيقون فان الله لا يمل حتى تملوا) بيورمش. همده (خير العباده اخفها) بيورمش. همك خيركم من لم يترك آخرته لدنياه ولا دنيا لآخرته وام يكن كلا على الناس) بيورمش. مولى سبحانه وتعالى انسانلرى ايكى نوع يورطده قرارلندرمش برسى دنيا ايكنچى سى آخرة. مولى سبحانه وتعالى نك دنياى خلق قيلوب بندهلرين آندان طوغدىق و قتلرنده دنيا سراينه توغدره در. همده شول دنياده آزى كوبى معيشت قيلدر. شول معيشت زمانك دنيا دن فايك لنده در. شونك ايچون الله تعالى (ولاتنس نصيبك من الدنيا) بيورمش. لكن شوشى دنياده وقتنى غنيمت بيلوب آخرتى ايچونده كسب ايتمك تيوش. چونكه بارومز شكسز بولغان يورطنى او- نتوب بارى دنيا فكرين كنه آغده آلوب آخرتينه تارلق كيترو بوسى يكتلك توگل. چونكه رسول الله كندسى نك امتينه دنيا دن كفاف برله دعاً قيلوب (اللهم اجعل رزق آل محمد فى الدنيا قوتاً) بيورمش همده (افلح من هدى الى الاسلام وكان عيشه كفافاً و قنع به) بيورمش: يوقسه رسول رحمة للعالمين حضرتلرى نك زمان س- عادتلرنده روم كسرى اها ليسى نصل باى و دولت و ملكة ابارلى بولغانلر. حتى آلتون كمشنى بيوك بيوك محزنلر كه توتروب قويغانلر. شولاي بولسه ده رسول الله مذكور دعاً

شريفى برلن امتينه دعاً قياشم. اگر بايلق نوبا يتو مقصود بوله تورغان بولسه شول روم كسرى اها ليسنده گى آلتون كمشلرنى رسول الله تمنى قيلوب مولى رب العالميندن امتيهده بونلر كى باى قيل ديه دعاً قيلوب اصحاب رضوان الله عليهم اجمعينلر ده روم كسرىلردن نچه اولوشلر بايلر بولورلر ايدى. نور النبوة صلى الله عم امتينه كفاف برله دعاً سى دنياينده بوتونلرى طاشلاب گل عبادتكه گنه عمر صرف قيلمى كفايهلرى قدرلى دنيا ايچونده كسب ايتسونلر ديويدر. فرض قيليق اگر هر كشى عمرين گل عبادتكه گنه حصر قيلوب صومغهلرده مسجلارده گنه رهبانية قيلسهلر بو وقتده عالم نى حاله كيلور. درست مولى متعال رزاق هر كه اولگانكه قدر قدر رزقى بيره در. لكن بو عالم عالم اسباب بولدقندن مولى سبحانه وتعالى كندسى نك حكمتى ايله آدم لره كسبى فرض قيلغان لكن كسبى فرض قيلسه ده كسب رزاق توگل مولى سبحانه وتعالى رزاق بوسنده حاطرده تومتق تيوش بزم كسبمز رزق مزه سبب. اگر مولى تعالى كسبمز ه موفق قيلسه كسبمز مبارك بولوب اشمز اوك بولوب بو كسبمز دن فايده لنده مز والا فايده فايده ضررده كو روب قويه مز. منه شونك ايچون مولى تعالى دن: ياربم خيرلى فايدهلى بركهلى كسب قيل. كسبمنى بوشقه مشقت كنه قيلمه ديب صورامق تيوش بوله در. همده: مينده ياؤر و پاولر كى باى بولاييم، فابريكانت بولاييم يا دينگز ده پارا خودلر يورنايم ديب قصد قيلمه. بو- سى حب دنيا دن كيلگان كسب بولوب جناب الله حقتك بيك مبغوض بولغان صفة بولور. شونك ايچون هر فايده بولسه بولسون دين علملر مز مؤمن مسلمانلر غه شوشى كيفيتچه وعظ نصيحت و تعليم تيوش بولادر همده نوافل عبادات برله ده قوشماسقه تيوش بولادر. هر وقتده وعظ زمانلرنده ايمان فرايض واجبات حقوق الله و حقوق عباد كى برله وعظ قيلوب همده مؤمن

من الانبياء من قبلي نصرت بالرعب مسيرة شهر
وجعلت لي الارض طهورا مسجدا الخ) بيورمش .
اگر شيطان سنکا وسوسه قيلسد: فلان کسه مسجد
گا يورمی ديب. شول وسوسه ني رد قيل: الله تعالى
رسول الله و آذک امتينه هر چيرنی مسجد قيلغان
شايد نمازن اونده اونف تورغاندر ديه وسوسه
شيطاننی يبار. بو وقتده سنده شيطان نك مكرندن
يعنى «عجب» دن قوتلورسن همده غيبتدن قوتلور
سن. تگی آدمه سنك لسانك دن قوتلوب شيطانده
مأیوس و مردود بولور. نمه لازم! كشی ده برده
اشنك بوامسون كندنك خداغه بنده بول. عملكده
وكسبكده دائم بول.

منه بزيم هر اشمزده شوشی اولچاو برله بارورغه
تيوش بولادر. فرض واجبه مقدم، واجب سنتگا
مقدم، سنة مستحبگا مقدم، مستحب مباحه مقدم. بو
يله ترتيبده بولورغه كيرهك بو اشلر مأمورانده
بويله بولديقى كبی منقيانده بويله حرام مكره و تحر-
يميدن مقدم، مكره و تحريمی مكره و تنزيهی دن مقدم
مكره و تنزيهی مباحدن مقدم. الحاصل الاهم فالاهم ثم
الاهم قاعدة صادقسون رهايه قيلساق شايد آخر-
تمزده دنيا مزده برسون برسی قساملر. شونك
ايچون كسبكا اقتدارى بولغان عوام ناس لرنك بالار
بين آچ يالانچاچ ياتقرو ب كندسى يخشى بولام ديب شيخ
افنديارنك مسافر خانه لرينه باروب ياتولارى تيوش
توكل. همك شيخ افنديلرده اگرده بو توغر بده حلق
برله اهه يمتنى آله آوب كندلرينه زياره بارغان آدم
لره بويله توصيه قيلوب يبارسه لر نصل گوزل معامله
قيلغان جناب رب العالمين حضورنده محبوب و مقبول
بولديقى كبی عامه ناس، و عامه علما و عامه مسلمين لرن
عندنده برنچى مرتبه ده محبوب القلوب بولور اريدى.
كوب كشيرى كوره من بياك يخشى غنه نماز ين قيلوب
كسبنده لازم بولوب دنيا سنده آخر تنده قسه اى يخشى
غنه توره تورغان آدم لر شيخگا طابشر لوب نه دنيا-

لر بر برسى آراسنده تعاون تناصر دفع ظلم كبی لر
برله وعظ لازم بوله در. اگر بز مؤمنلر شوشى
روشچه بولوب هر وقتده فرض واجب حقوق الله
و حقوق عباد تعاون تناصر كبی اشلر مزده لازم بولوب
همده رسول الله نك سنة مؤكده ارينده مداومت برله بو-
لساق بو وقتده بز بدعه لردن صلقلاندق. همده اسوه
عسنده ده بولوب سواد اعظم دن آيرلما دق. يوقسه
بز عوام لره تگی نفل بو نفل ديب شغلنساك بار ابارا
بزنى شيطان عمل عبادت قيلدر ام ديب بدعه نك بيك
قبيح بولغانلرينه توشورور. بوسى اولدانوك بوله
تورغان اش. منه بيت نه قدر صلوة نافله لر بار بونى
بعضى لر مستحب ديگانلر و بعضى لر بدعه ديگانلر.
شيطان شوشى لرنى قيلدرسه تمام مقصودى حاصل بو-
له در. چونكه بو كشى بونى قيلوى برله ن (من احدث
فى امرنا هذا ما ليس منه فيورد) گا كره در. منه مثلا
بر كسه بر آدمنى هوقت نمازغه مسجدك بارمى ديب
بو كشى بيچاره تگی نمازغه مسجدكا بارمى تورغان
كشيدن نچه اولوش گناهلى بوله در. چونكه مسجدده
نمازنى فيلو سنة اما غيبت حرام قطعى بر آدم سنتنى
قيلمى ديب بو كشى جهنم عذابى مستحق بوله تورغان
همده توبه برله گنه استرضاسز عفو فيلمى تورغان
گناهغه مرتكب بولدى. اولدر كم غيبت. منه بو اش
كوبرهك مسجدك كندسى مواظبت قيله تورغان آدم
لرده بوله در. چونكه بو كشيگا شيطان مسجدك يوروى
طرفندن كروب اوزى نك مسجدك يوروى بيك الوغ
عمل عبادت كوستروب ايكنچى بر اونده نماز قيلوب
مسجدكا يورى آلمان كشيلى بيك گناهلى كوستره
درده كونكلمنه عجب كيتره در. بو اش بيك كوب برده
شيطان نك قاي طرفدن كيلوون بلوب بولمى. اوكد-
نمى صولدانمى آرطدانمى آلدانمى آستدانمى اوستدا
نمى كيلور معلوم توكل. شونك ايچون شوشى شيطان
مداخله قيلورغه اورن فالماسون ايچون رسول الله
صلى الله عهم ديمشكه (اعطيت خمسا لم يعطهن احد

تنقید یا کہ مقابلہ

یہ بر مصر دن فایتہش عنقانک حضرت مریم حقنک:
 « فتمثل لها بشرا سويا » قول جلیلین فنکہ فلسفہ گہ
 تطبیق ایتو قصدی ایلہ فن خلافندہ بولماس اوچون
 خطوات شیطانغہ ایاروب خصرت عیسیٰ فی تودر ورغہ
 یول ازلاب مونه بشر سوی تمام قیافتلی ماتور اعضالری
 کینوشلی کشی دیکان سوز ذاتا حضرت مریمده بیک
 ماتور قز بولغان شونده قارا فارشی تورغانده ایکی
 طرفدن ایلیقتیری کبی قوه جاذبه قوزخالوب اختیار سز
 بشر سوی ناک شوتوی یرگہ دوشمش ده حضرت مریم
 اول کشی غائب بولغاچ بالانلی ایلہ شہوت صودن
 سور توب قاراغان بولور مونه شوندن حاملہ بولوب
 حضرت عیسیٰ توغان بولور، مونه بولای بولغانده
 حضرت مریم زنادن ده پاک بولہ ہم فن گہده توغری
 کیلہ مونه اولکی مفسرلر شونکا آبتراغانلر دیکانک
 آلاک برر دوقتور دن صوریق الی موندای خارچک کی
 شوتدن تگون ممکن میکان برار دوقتور ایتدی ایسه
 اش بتدی دیدکی کبی منکر وفحش حتی خوف کفر
 سوزلر سوزلادکی اعالی آراسنده شایع در مونه
 شوندای دن صاقلانو اوچون الله تعالی « ولاتتبعوا
 خطوات الشیطان » دیہ نفی قیلمشدر مونه دلیل صانوب
 کیتور کانلری اچندن اینک قوتلیسی در، باشقلری ایسه
 دها مطلوب بدن بعید در، پیغمبر عالیہ السلام ناک، من قال
 فی القرآن برأیه فلیتبعوا مقعدہ من الذار « دیکان سوزیک
 قرآن مورد واصطلاحندن خارج محمل لره تار توب
 نفس وهواسنہ موافق احکام استنباط ایدوچی بالغانچی
 مجتہدلردن تعذیر اوچون ایتولامش وعید در بزم
 حاضرگی مجتہدک دعوی سنده بولغانلر ناک همه سسی
 دیورلک اجزاً طریقچہ رجما بالغیب قیلمندن قوه
 ایتہکده لردر، هوالرینہ موافق بولاسه اینک ضعیف
 حدیثده حتی معتزلی لر سوزیده یاری اما هواسنہ
 موافق بولماسه بو حدیث کنه قرآنندن چقمای دیہ احا۔

سی ونهده آخرتی نك لذتی بتکانلری. آه رسول الله
 بیک غایت بیوک حکیم بیت! قاراگز افندیلم! رسول
 اکرم ونبی محترم صلی الله عه م نك (القصه القصه
 تبلغوا) حدیث شریفلری، یعنی اگر سز اقتصاد برله
 بولسه نکر مقاصد دنیاویہ و آخر اویدار نکره واصل بو۔
 لور سز دیکان سوز بولدر، مده دخی اعتبار قیلوب
 قارا نکر ئلی! نور الهدی صلی الله عه م نك (علیکم
 هدیاً فاصداً علیکم هدیاً فاصداً علیکم هدیاً فاصداً فانه
 من شاد هذا الدین یغلبه) دیہ «علیکم هدیاً فاصداً»
 فی اوچ مرتبه تکرار قیلمسندہ نه قدر تأکیدار
 بار، همدہ دین عبادتده افراط کیتونک نه قدر و خا
 متون بلدر مش، همدہ دینگا مغلوب بولور دیمش۔
 درست بزیم بو سوزلرمزه بیک قنعر قارا اوچیلارده
 بولور بولسده بولور شول، مقصم شفیع الامه صلی
 الله عه م نك تکرار تکرار توصیه قیلمش اقتصاددن
 آیرلماو، درست ظاهرا قاراغان وقتده نقل لر برله
 شغل لنو بیک یغشی! شولای بولسده فرضنی قیلو
 بیکرک یغشی بولقندن بزیم بو شغلی آغر زما
 نلرده ارکان خمسہ اسلامیه لرمزی کما هو حقہ برده
 بالقولقی قیلمی قیلساق رسول الله نك سنه مؤکده۔
 لرین بطریق مداومه قیلساق شاید دنیا مزده آخر
 تمزده آرتسده قالماس دیہ امید ایدہ مز، شول
 چتندن بز اماناً الله علی خلقه بولساق کندلرمزه تابع
 بولغان ملت اسلامیه لری اقتصادغہ تار توب طرفیندن
 صاقلاندر مق نهمزه برنچی لازم بولغان نرسه اگر
 بز کندمزی اماناً الله دیہ بیابوده کندلرمز دین اسلا۔
 منی حمایده بیکرک افر اطغہ کیتوب نور النبوة صلی
 الله عه م نك اقتصاد برله توصیه لرین اعتبارغہ آلمی
 ملت اسلام لره کسب حلال برلده وعظ قیلماساق بو
 وقتده رسول الله نك (غیر الدجال اخوف علی امتی
 من الدجال الاثمة المضلین) حدیث شریفنه ما صدق
 بولور مز العیاذ بالله، آخری وار، ف، سیانی

ديت صحاحني ده رد قيلمقده لردن بوني هر كم مباحثه وقتنده تاجر به ايد بيلور. اصل اجتهاد منقرض مي دگلهي؟ مسئله سنه كيلور ساك مؤنده اسباب و احوالي تفتيش ايتك و تاريخه نظر ايدوب انسان نك جيلي و صنعتي تقايد و استبداد لر ين موازنه ايدار گه تيوش بولادر. انساننده تقليد هم رآينه اعتماد و فكنرنده استقلال. هر وقت طبيعي ديور لك بولا كيماكن. انسان ايكنچي بر او ده گي مزينه نك مثلن كيلتر و گه هر وقت تقليد ايدو ر گه اوزنده گي مزينه تي ترويج اوچون مستقل بالر آي بولا كيلمش در. حتى پيغمبر لره مقابله قصدي ايله اولده بشر مينده بشر نوعندن نيچون مين آنك كبي اشلاميم ديه؟ تقليد و تصنع لره مر نكب بولمش. پيغمبر لر زماننده معجزه فار شوسنده مقتور و ابكم بولاسده پيغمبر لر دنيا دن كوچوي ايله يغمور آرتندن تير سلكتك اوروب چقان گومبه (كماء) كبي بري آرتندن بري يالغانچي متنبى لر ظاهر بولوب دجاللق ايتمش لر ايشنداق طبيب حاذق و حكيم لر رواجده بولغان وقتده يالغانچي طبيب لر حدوث ايدوب ساده دل لري اوز لرينه تسخير ايتمش لر. مونداي تقليد بليه سي هنوز بوله كيما مش در زمانه ده هم دونك امثالي كورامشدر مثلا : اسماعيل افندي غصير ينسكي اصول صوتيه اوزره خواجه صبيان نام الفبا و قرأة كتابي نشر ايتدكن آرنچده بزم تاتار آراسنده هم بيك كوب تورلي اسمك تقليد اياصالمش. القبا كتابلري ظاهر بولدي و حالانكه صبيانه ينكل اولوب مشربنه موافق بولغان هنوز يوق ديور لك درجه ده در. بر وقت صرف كتابي يازوچي لر اخلاق و عقائد و علم حال كبي تورلي اسمده قلم توتقان كمسه كوچروب انتحال ايدوب يازديك نشر ايدوب ايلانار تاراتدي بر وقت رومان يازماق موده بولوب ايكنچي وقت ملي شعر ملي تياتر كبي تورلي ريقلامالر قولاقني طوندردي. ١٩٠٥ نچي يلدن صونك ياروم يار تي روسچه بلكانلر مزده تقايد بلاسي ايله بيسمارق درجه سنده دعوي ايلار ك ديپلوما تلق صانديلر. تورلي

فرقه لر گه بولنوب تورلي پر و غراملر توز ديبلر. سوگره بيك كوب كمسه لر غزيتنه چغار ا باشلاب يازار غه نرسه طابله اغاچ اورام سو كشي لر ين ايواچي نزا علر. ين محله غيبت لر ين يازوب تار اتوب اهالي آراسنه تفرقه لر توشوروب ترقي اورننه فقره ايراث ايدوب انفت يرينه شقاق، حسن اخلاق يرينه فساد اخلاق طار الماسنه سبب بولديلر. بر وقت آوزي كيلماسده اسخولاستيك پيداغو غيا ديه آوز لر ين كو بكاره كو پو. رتوب تفوهاتده بولديلر. اصلاح مدارس ديه مدرسه لر ني تار اتديلر لو تر گه ايارام ديه روحاني لره تل اوز اتديلر، اهالي عندنده منفور كورساتوب ساده دل لر نك كيسه سون قز يل آوز لره مورديا صا ديبلر، استودينت لر بلصتو وايت ايتده ديه بزم پيچ آرتنگي شاكر دلر ده باصتو ايت ايتوب ترزه لر و اتوب برنچي صدا ايكنچي صا لر ايتوب تار الدي لر. صونگره غافبتنه اوز لري ده متضرر بولديلر. اعتبار ايله فار اساق شو مجتهد دعوي لري عين تقليد ايدكنده شبهه بو قدر. هر قا يوسن فار اسانك اوزي حسن ظن قيلغان كمسه گه بلا مبالا ت ايارمكه و تقليد ايتمكه لر در حتى كشي ديوانلر ين فر نوغراف قبيلندن حفظدن مجلس صاين اوقوب يور وچي صوفر شاعر لري ده بر كشي نك سوزينه اياروب فيلسوف اسلام ديه آوز لر تولغانچي باغرديار. هاي هاي شول صوفر فيلسوف نك شعر لري اوقولسه بزم ملت بو قدر آرتقه قالباس ايدى ديه كوناچلكندن چداماي يغلارلق ترهاتلري ياودر ديبلر. مونه بو اجتهاد و ترقي عصر نده بو قدر تقليد لر بولغاچ ياشل مجتهدلر زعمنچ، اسخولاستيق زمانلر نده نيچك تقليد ايتماسونلر، يابو ياشل مجتهدلر شو فونوغراف قبيلندن بولغان شاعر ني ده فيلسوف اسلام ديه امام و مقتدى به توتقاچ، قلبنده اسلام هميتي اولان متدين عوام لر اوز لري نك قدر لي بولغان زمانه سنده مجتهد مطلق بولغان اوزي تقوي لك نك غايه سنده بولوب شرع ايله حامل بولغان كوز لي امام اعظم لره نيچك ايار

و مقتدی به صاناماسونلر! شاید بو خصوصه معذورلر
 در. پیغمبر علیه السلام نك خیر القرون ديه شهادت
 ویر مش قرن لر ده نص نك مورد واصطلاحنه موافق
 اظهار حق او چون اجتهاد صرف ایدوب مجتهدلك رتبه
 سون جائز اولمش لر زمان سعاده كه یاقن بولغانلری
 او چون قرآن واحادیث نك معنارن آگلامش لر قلب
 لری علم و عمل و یقین نوری ایله نورلنوب هو او هوسی
 اسارتندان آزاد بولوب آشاو واجوده پرهیزلك لاری
 سبیلی ظلمه شیطانیه دن و خطوات ابلیسه ایروب نصو-
 صنی موردندان چیتکه بورودن ادین بولغان لر و بو
 سایه ده " من علم و عمل بما ورثه الله علم مالم یعلم "
 حدیثنه مصداق اولاره ق علم لاری آرتوب اتباع لری
 کوبایگان. بارا بارا یاغانچی مجتهدار چغوب هو او هوس
 لره تابع اولاراق نص نك موردندن طش قیاس فاسد لر
 ایله استدلال قیلوب اختلاف و شقاق لر پیدا ایتمش لر.
 آخری وار. امام محمد صابر حسنی

شعر

کل بو آیتدن کوزت ایمانگی * آل بو میزانله طارت عرفانگی
 اصل خلقتدن مراد حق ندر * دقت استرسوز لر مهبز بک در
 کنت کنز ارمزنی کوش ایله سن
 باده عشق خدا نوش ایله سن
 باعث خلقت ندر بو عالمه
 کائناته باخصوص بو آدمه
 یهك ایچمه کی بو خلقتدن مرام
 بویله بر قاچ کون ایچونمی بو ظام
 ییمهك ایچمهك لازم حیواندر
 بیک چوغی انسانه ده زیاندر
 یالیگز خوشچه کچوره کی زمان
 یالیگز دنیا میدر مقصود همان.
 گرچه لازمدر بو دنیا هر کسه
 احتیاج مس اینماسون هر ناکسه

دست علیا اولك لطف ایت عالمه
 یوز چویرمه بحر مه نا بحر مه
 زنگین اول سعیگله بول عالی مقام
 همتگله بولسون افاق انتظام
 تنبل اولمه گرچه ای صاحب ذکا
 ایتمه دنیادن و ایکن اشتهکا
 هر فضا یا گرچه هب اولمق کرک
 جمله مشغولدر لر اجرام فلک
 بو قضا بایه نتیجه بو قیدر.
 هیچ نتیجه اولمق مسبو قیدر.
 هر قضیه بر نتیجه کوسرور
 هر نتیجه فکره بر تمین ویرور
 بر نتیجه ثابت او لمانسه اگر
 اضطراب یکدیگری تولید ایدر
 کائناته بر نتیجه بول که او
 مقصد اصلی اوله ای خبرور
 چوق دوشون تعمیق فکرایت ای فطین
 خلقت کونه نتیجه بول یقین
 او نتیجه حشره فالماز بورده در
 بولمیان بو مقصدی دل مرددر
 رتبه پاره مال اولاد عیال
 علم و فضل و صنعت و غز و کمال
 جهله اسباب نتایجدر بو هب
 بوش بره صرف ایتمه ای کان ادب
 بو فروعاتدن نتیجه بکلنور
 کم فروعاتده قالور کوسکلنور
 او نتیجه کسب عرفان ایلمک
 معرفتله ذات حق برله مک
 شوپله بر علم حقیقی کسب ایلمک
 عارف بالله بوله شکر کیده
 اولمیه بر ردمه محتاج دلیل
 قاپلایه وجداننی حب جلیل
 یوقلادچه دایما وجداننی
 آنده ادراک ایلمیه سبحاننی
 رفته رفته علمنی تزیید ایلمه
 دایما مولاسنی توحید ایلمه

اويله بر توحيدكه تقليد اولميه
 اويله بر حكمت فلاطون بولميه
 بو مزاييا صاغه جسماني اولور
 جمله وجداني و روحاني اولور
 علم دنيا لازم اربابندن آل
 ايامش اسلامي سلك لآل
 لکن اسلافدن مرامم اهل دين
 بزاره اسلاف دگلدر منكرين
 علم دنيا علم عقبى بزرده وار
 اهل افرنج بردن اللى اشكار
 لکن آنلر علم عقباذن بـرى
 علم دنيا مشغول ايتدى آنلرى
 بزدن اللى مال ايدندى كندنه
 شرفدن اللى مال كتوردى غربنه
 هب بزمدر فن حكمت هر نه وار
 مالگى نردن بولورسك آندن آل
 آخرى وار .

ياكى اثرلر

فاضل محترم حسن عطا قاضى حضرتنك (مفصل تا-
 ريخ قوم تركى) نام اثر عالينرينك جزء اولى باصيلوب
 چقدى. بو اثرنك اسمى جسيمه بغايت موافق توشوب
 اقوام توركيه نك تاريخلرينى بيك مفصل صورتده بيان
 ايتمشدر. فاضل مومى اليهنك بو خدمت مليه سناك
 تقدير ايدامسى ابنا ملتزنك موين بورچيدر:
 بونى تقدير ايتماك (اى هاى بيك بخشى ايكان)
 ديمكله گنه اولماى ، اثرنك حجمه ، مندرجاتك بيك
 كرا كلكيته كوره شالقان بپاسى اولان بر صومنى قز
 غانماينچه آلوب اوقيمق ايله اوله در . بو اثر اشبو
 عصر گه قدر هيچ كيم طرفندن حقيه اهميت و بر-
 لمكان و بناء عليه كلياً نسباً منسيا حكمنى الغان اوز
 تاريخموزنى ميدانغه چيفاروب كيله چكده صاحب استعداد
 اوله حق اولاد ملت به اساس و نيگز باصامشدر . خلا
 صه بو اثر توغرسنده نه قدر مدح و ستايشده بو
 لنتاوده ونه قدر تشكرلر ابراز ايتساكده آزدن

فقط بزم تعجبموزنى موجب بولغان بر شى واردر
 شونى ذكر ايتماى كنده آلمدق. بو اثر صاعبه فـا-
 ضل محترم حسن عطا عبشى حضرتلرى بر اول
 نك صاصوب تنچوب بنگان ترتيبسز مدرسه سنده
 اصول قديمه ايله اسخولاستيكيه لر اوقوب باش و اتوب
 مدرسه دن چققان بر كشيدير . باشنه فورارثكه اوستو
 نه پالته آياغنه شيبليت ده كيمه گان بليمه زنارده طا
 قهغان. بو نچك بو اثرى كيله چكده ترتيبلى دار
 الفنوندرده اوقورلوق درجه ده مكمل صورتده تاليف
 ايتيه آلدى ايكان؟

ايشدوب و كوروب بيلديك مزه بو كشى شريعتده
 استا و چيدر . بو حالده بو كشى نچك ايتوب مانته
 الى يوم القيامة اونوتباسلوق بر خدمت و يادكار قالد
 هغه موقف اولدى ايكان؟

هاى شريعت استام اوچيلر و اى فورارثكه چيلر زنار
 چيلر كوريكز قاراكز آگلاگز ملتكه خدمت ايتو
 فورارثكه كيمي چالمه ، پالتو كيمي چاپان ، شيبليت
 كيمي صاورلوق چيتك كيوبده بوله ايكان .

ياشا فاضل محترم چوق ياشا . اثر عاليلريكى
 تهرينك ايدرز . و كيله چكده اولاد ملت به نافع اولوب
 كندكزنك دخى بويله اثار نافعده لر تاليفيله جين خادم
 دين و ملت اولمغه موفقينكزى جناب مولى دن تمنى
 ايدرز . فيض خان داودى

تورلى خببرلر

اهتدا

شمردان قريه سندن خبر برولرينه كوره مبادش
 اويازى چوريلى وولصتنك يگا مسلمان وروس قاتوش
 (اوطار) نام قريه نك بر روس قزى مكاريه گه باروب
 آرزوى ووجدانيسيله دين مابين اسلامى قبول ايتمشدر .
 سوداكارلردن برى اوزينه نكاحلاب الهق نيئتله
 ايمش . جناب مولى حيره موفق ايليه .
 فتنه كار امام .

شولوق شمردانن خبر بيرولرينه كوره مذكور
 شمردان قريه سينك ايكنچى محل امامى سه شنبه كون

تیمور یول مامورلاری قارشی آلمشدر. شاه غوغل اورامنده اوزینه حاضرانگان خصوصی یورتقه توشه شدر.

خولیرا.

پایتختده بر تاوانکده خولیرا ایله آورغانلر ۳۷ کشی اولوب ۱۳ ی ئولمشدر. خسته خانه ده ۳۶۳ کشی تدای اولنمقده در.

دوما تیره سنده.

غ. دوما تیره سنده شائع اولان خبرلر گه قار اغا نده. بزم خارجه نظارتی، بو سنه لاهی شهر نده صلح قونفرانسی دعوت ایتو حقدن بر نوطه حاضر امش ایهش. بو نوطه نی دول معظمده تقدیم ایدم چکدر. بو نوطه ده «سلاح قوتینی آرتدرونی بترو حقدن مذاکره ایدیلوب بو مسئله قطعی صورتده حل اولنورغه تیو- شلی. چونکه هوا کیمه لری کوندن کون ترقی ایتو بو نکه صوغش وقتنده پک کیرک دیگان فکر هر کیم ده و حکومتده قوزغالدر» دی.

خارجی خبرلر

ترکیه.

لیوادیا گه کیله طورغان فوق العاده ترکیه هیئتی توبانده گی کشیلر تشکیل ایدیور: خارجه نظری رفعت پاشا. قورپص کاماندیری ناظم پاشا، خار- جیه نظارتی کانسلا ریه مدبری وقورپصنی کاماندیرینک یاورلی وپاش ترکلر کامیتمی اعضالردن عضیلری. بو ندر لیوادیاغه طوغری حرکت ایتمشدر.

روسیه نك استانبول سفیری چاریکوف یاننک سیکریتاری وترجمانی اولدیغی حالک استانبولدن لیوادیاغه طوغری حرکت ایتمشدر.

یاپونیا.

یاپونیا حکومتی، مانچوریه ایله قورهنی برلشدر و فکری ایله یالو نیری آرقلی کوپر صالورغه باشلا- مشدر. کوپرنی قطای حکومتینک رخصتندن باشقه صالا باشلا دیقلرندن محلی قطای غزته لری یاپونیا نك قطای برلرینی عضب ایتولرینه فارشی پرو تیسست ایتلر.

ایرته برلن شعبان آینی کورمک ایله محله اهالی سینک کوبسی شهادة ویره توروب سهشنبه کون کیچ تراویح اوقوب بلاوجه شرعی چهارشنبه کون روزه اولمش. فقط محله اهالی سینک دیانتپرورلری اولگی محله اهالیسی ایله بالاتفاق چهارشنبه تراویح اوقوب پنچشنبه روزه اولمشلر. بویله فتنه کارلری جمعیت شرعیه مز نوعیا تادیب ایتسه نه گوزل اش اولوب بشقلرینه عبرت اولور ایدی.

فنلانديه گو بیرونطوری

فنلانديه گو بیرونطوری بیکمان، اوز افلاما ینچه اورندن چیغه چقدر.

مالیه نظری.

مالیه نظری قوقوسفک اقصای شرقه دوغری سفری یاپونیا ایله اراده اولان اختلافنی بترو وشرقی قطای تیمور یولینی یاپونلرغه صاتو ایچوندر دیلر.

سکسان مک صوم.

قزنده، سیناتور غارینک کشیلرندن برسی نك امری ایله خصوصی بانقلرک برندن ایچنده ۸۰ مک صوم اولان بر صاندق کانفیسکا وایت ایدیلوب حکو- مت بانقه سینه تسلیم ایدلمشدر. بو بر اینتیندانت قه عائد ایهش.

اورندن چیغارو.

صامار زلاتاوست تیمور یولنده پاساژلرانی تولاوسز یورتکلری ایچون یوز اون اوچ خدمتکار اورنلرندن چیغار مشلر در.

دوما اعضالری.

غ. دوماده، تورلی فراقسیه چلینلری اورال ز- وودنده اشلی طورغان اشچیلردن بیک کوب خط آلا- لر ایگان. بونلر آنغنی اشچیلر نك حاللری بیک نچار بولدیغندن شکایت ایدوب شونی بترو چاره لرینی طا- بارغه اوتنگانلر.

اوده ساغه کیلگان.

۲۳ ستمبر کیچ ساعت ۶، ۳۰ مینوتده ایکسترینی پویزد ایله سابق ایران شاهی محمد علی اوده ساغه کلمشدر. شاهنی اوده ساغرا دوناچالنیگی تالماچوف،

بر ليندن مستقوا غزته ارينه تلغرافى ايله خبر ايتو
 لرينه قاراغانده، اقصاى شرفده غنى آلمانيا تجارت
 وكيللىرى ياپونيانك صوغشقه حاضر لنوى حقدنه بر -
 لىن گه خبر ايتمشلر ايتش. بو خبر تجارت و صناعت
 دائره لرينه بيك ناچار تاثير ايتمش .
 ياپونيا مانجور به نك بو قسمنى اوز ملكيته قوشما
 قىچى بولا ايتش. بو نك حقدنه روسيه گه نوطه بياروب
 اوز اختيارى ايله مانجور بهنى تقسيم ايتار گه اوتو -
 نلش ايتش .

فلس و اسپانيا .
 اسپانيا لور نك باش قوماندانلى غزال « مارين »
 صوغش ميداننى كيكارتوب شمالى فلسنى يتو نلاى
 قابلاب الورغ، تبت ايتكالككن حكومتدن يسه عسكرو
 صور ايتشدر . بر ديغوز به عسكرو كواندر ايتش . بو
 عسكرو كيلوب ينسه اسپانيا عسكرو يتمش مكلر عالما
 سنده اولدور .

اورنبورغ خبرلىرى

صوديينى پالاتا

سېنتابري ١٩ زنده اورنبورغ س . ريو الوتسيونر فرقه
 سيمك اشلىرى قار الا باشلاب ٢١ نده تمام اولمشدر .
 بونلر ١٣ كشى اولوب بار سنده ١٠٢ استماتيه بويىچه
 حاضر گى اصول اذارهنى كوچ برله يمرر گه طريشوجى
 ياشرون پار تيمه غه منسوب بولوده عيبلانلر .
 بونلر توبانك گى كشيلىر در : سويركو، محلى پريسارنى
 ياؤير نيملردن : قونستانتينق ، بار انوفسكى واسكلف .
 ريويچ، دوآره نين نفزر افوف، بار بوتنيكى ، بور كچى
 حسن محمد ييق، فيض الرحمن شمس الدينق، كاز وبينهقو،
 اليكسه ييق، شاهمردان ينيكي ييق، بمر كوتق، پيتروف
 ويلايق .

بز بالكنز مسلمان ريو الوتسيونر لرى حقدنه ياز - چقمز .
 فيض الرحمن شمس الدينق - قز انده نشر اولنه
 وس . ريو الوتسيونر فرقه سيمك فكر لرينه خدمت ايته
 طور غان « طاك يولدى » غز ته سنى اورنبورغده طارا -
 تقان، اختلال چيغار وغه دائر تانار چه وروسچه رساله

شاهمردان ينيكي ييق مسلمان لرى تهندين عيبارت
 ايتيكن بيله طور وب طاران اتور ايچون س . ريو الوتسيونر
 پار تيمه سيمك ياز ولر ينى القان . ان عمل « ن بيله اي قول »
 غز ته سيمك ١٧ نچى قورمير تايين ٢٠٠ نسخه : « ان نامه
 تر ودا » غز ته سيمك ٩ نچى قورمير تايين ٤٠٠ نسخه : « كر ستيانلر
 الوز كز ابو شكز » نامنده رساله دن ٣٠٠ نسخه وباشقه .
 لرني بولمشدر غان ايچون عيبلانده .

پالاتا بونلرى ايكى كون قانر محاكمه ايلوب ٢١ نچى
 سنتابر ساعت ١٠ يار ملرده توبانك گيچه حكيم ايتمشدر :
 سويركو، بار انوفسكى، قونستانتينق ، شمس الدينق،
 اسكلف ريويچ اليكسه ييق، بيلايق نفزر افوف عورلك
 سورگونگه : بمر كوتق آلتنى ييل قاطر غه ، قوز وبينهقو،
 بار بوتكين دور تار ييل قاطر غه ؛ ينيكي ييق، محمد ييق
 پتروف عيبسز طابغانلر .

اوغريليق .
 ٢٢ سنتابريده اورنبورغ آقروژنى صود بريدسيما
 تيل معاويك ايكى كاؤير هم پالاتاسينى اوغرلامشدر
 ١٧٠ صوم ضرردر، تقشيش اجرا ايدلمكك در .
 حمامده ميت .

٢٢ نچى سنتابر كوندز ساعت ايكى يار ملرده آريندا
 وننى يرده گى پارامانق نام روسنك حمامنده ٥ نچى
 نومردن عبدالله نزييرف مشچان ٦٥ باشنده اولك
 حالنده طابله شددر ، سببى معلوم دگلدر .